

PRLEŠKI GENERALI – POZABLJENI ALI PREZRTI?

Marijan F. Kranjc

Večkrat sem opazil sezname pomembnih Prlekov, zlasti v zadnjem času na internetu, vendar med njimi praviloma nikdar ne bil omenjen kakšen general. Ker sem avtor t. i. »neideološkega in genetskega seznama generalov – admiralov slovenskega rodu«, ki trenutno šteje 294 generalov–admiralov, moram poudariti, da je tretjina njih Štajercev, med njimi pa je tudi 13 Prlekov.¹

Naj jih samo naštejemo po abecedi z letnico in krajem rojstva: **JABLONSKY Joseph (Josip), pl. Monte Berico**, feldcojgmajster avstro-ogrske vojske in baron, rojen 1806 v Radgoni; **KRANJC F. Marijan**, rojen 1935. v Kumanovem, Makedonija, po očetu in materi iz Prlekije (Radoslavci, Sv. Jurij ob Ščavnici), generalmajor JLA; **LANGERHOLC Otmar**, rojen 1885 v okolici Ptuja, pehotni brigadni general vojske Kraljevine Jugoslavije; **MAJCEN Karl**, rojen 1934 v Gradcu, po očetu izhaja iz Velike Nedelje, generalpolkovnik avstrijske vojske; **MICKL (MIKL), Johann (Ivan)**, rojen 1893 v Zenkovcih pri Radgoni, generalporočnik nemškega Wehrmachta; **PETOVAR, Rudolf**, rojen 1916 v Zagrebu, po očetu iz okolice Jeruzalema, generalpolkovnik JLA; **POLAK, Bojan - Stjenka**, rojen 1918. v Ormožu, narodni heroj in generalmajor JLA; **RAJH, Mirko (Friderik)**, rojen 1887 v Moti pri Ljutomeru, pehotni brigadni general; **RAKUŠA, Metod**, rojen 1889 v Sv. Bolfenku na Kogu, pehotni brigadni general vojske Kraljevine Jugoslavije; **SAGAI (SAGAJ) Johann (Ivan)**, rojen 1863 v Ormožu, po očetu iz Stročje vasi pri Ljutomeru, titularni generalmajor avstro-ogrske vojske; **SAGAI (SAGAJ), Viktor**, rojen 1878 v Slovenj Gradcu, po očetu iz Stročje vasi pri Ljutomeru, feldmaršalporočnik avstrijske vojske; **ŠTEINER mag. Alojz**, rojen 1957 v Ptujška cesta pri Gornji Radgoni, generalmajor SV (2006) in namestnik načelnika GŠ SV (2006); **VAUHNİK, Vladimir**, rojen 1896 v Svetinjah pri Ormožu, brigadni general Jugoslovanske vojske v domovini – četnikov.

S "totega konca" pa obširneje predstavljam nas trojico, saj sem Ivana Mikla podrobneje predstavil v zadnji številki Glasila za leto 2007. Dodal bom pa še Alana Gederja, brigadirja SV iz Radencev, ki bo tudi kmalu postal generalmajor SV.

JABLONSKY Josip, pl. Monte Berico, baron in feldcojgmajster avstro-ogrske vojske.

Bil je rojen 6. 9. 1806 v Radgoni, umrl 1.2.1876 v Gradcu. Njegov oče je bil češkega rodu, odsluženi vojak avstrijske vojske in kočijaž v Radgoni. Poročil se je z domačinko Marijo Kaganec, sicer služkinjo pri Schilcherjevih v Radgoni. Osnovno šolo je končal v Radgoni, gimnazijo pa v Gradcu. Kot petnajstletni kadet je vstopil v 10. strelski bataljon, s katerim je bil na raznih bojiščih. Bil je izredno hraber vojak in dober častnik. Že 1847 je postal stotnik. Posebej se je izkazal novembra 1848 v bojih za Sv. Lucijo, pa je zato prejel najvišje avstrijsko odlikovanje – viteški križ Marije Terezije in bil obenem povišan v majorja. Čez dve leti je bil povzdignjen v barona »del Monte Berico«. Kmalu zatem je postal poveljnik polka in bil povišan v čin polkovnika. Leta 1857 je bil povišan v generalmajorja in postavljen za poveljnika brigade v Pragi. Leta 1866 je bil povišan v čin feldmaršalporočnika in postavljen za poveljnika Prage. Leto dni pred upokojitvijo, 1873, pa je bil povišan v feldcojgmajstra in prejel visoko cesarsko odlikovanje red železne krone prvega reda. Bil je tudi tajni svetovalec samega cesarja.

¹ Slovenska vojaška inteligenca, Grosuplje, 2005 in <http://users.volja.net/marijankr//>
Obširneje prikazani v Zgodovinskih listih, prihodnja številka, 2008, Ljutomer

Ostali podatki niso znani, razen, da je baronski naslov pl. Monte Berico prejelo še nekaj avstro-ogrskih generalov. Ali so to tudi potomci radgonskega Josipa, pa bi bilo potrebno preveriti na Dunaju v vojnem arhivu.

GEDER Alan, brigadir SV in poveljnik sil SV

Rodil se je 21. avgusta 1958 v Lendavi. Osnovno šolo je končal v Gornji Radgoni. V letih 1980–1984 je končal Fakulteto za šport v Ljubljani. Z družino živi v Radencih.

Leta 1988 se je zaposlil v TO Slovenije. V letih 1988–1991 je bil poveljnik Občinskega štaba TO v Gornji Radgoni. Končal je več tečajev poveljevanja na bataljonskem in brigadnem nivoju. Bil je tudi pripadnik Manevske strukture narodne zaščite. Leta 1991 je bil aktivni udeleženec osamosvojitvene vojne za Slovenije kot poveljujoči častnik v spopadih v Gederovcih in v Gornji Radgoni. V letih 1991–1992 je bil namestnik poveljnika in izvršilni častnik Območnega štaba TO v Murski Soboti, do 1992–1995 pa poveljnik 74. oklepno-mehaniziranega bataljona. V letih 1995–1999 je bil poveljnik 4. Pokrajinskega povelstva v Postojni, leta 1999 pa je postal poveljnik 82. brigade SV. V letih 1999 – 2003 je bil načelnik štaba 3. Operativnega poveljstva v Celju. V letih 1999–2000 je končal pristižni Army War College v ZDA. V letih 2003–2005 je opravljal dolžnost načelnika oddelka G – 3 v Poveljstvu sil SV, v letih 2005–2006 pa je bil namestnik načelnika za doktrino in razvoj. Novembra 2006 je bil povišan v čin brigadirja SV. Decembra 2006 pa je postavljen na dolžnost poveljnika sil SV. Nosilec je več domačih in tujih vojaških odlikovanj, med drugimi tudi: Zlata medalja generala Maistra z meči, Srebrna in Bronasta medalja generala Maistra, Znak manevske strukture narodne zaščite, Bronasta medalja SV, Srebrna medalja SV, Spominski bojni znak Gornja Radgona, Red MSNZ III. stopnje, Srebrno priznanje NGŠSV, Bronasti meč PSSV, Commemorative Cross Republike Italije in Medalja v službi miru Republike Slovaške. Avtor je nekaj strokovnih člankov o delovanju SV (mirovne operacije in podobno).

KRANJC F. Marijan, generalmajor v pokoju in publicist.

Rojen sem bil 15. januarja 1935 v Kumanovu v Makedoniji, od koder so nas maja 1941 bolgarske okupatorske oblasti »izgnale« v Slovenijo, na materino domačijo (oče je bil iz Radoslavcev). Tako sem osnovno šolo, dva razreda nemške in enega slovenske končal pri Svetem Juriju ob Ščavnici, nižjo gimnazijo pa v Gornji Radgoni. Na obeh šolah sem bil načelnik pionirskega odreda. Kot pionir sem sodeloval na prvi delovni akciji v Sloveniji – Pesnica 1946. Višjo gimnazijo sem obiskoval v Mariboru, kjer sem bil sekretar mladinske organizacije. Sodeloval sem še na delovnih akcijah Doboj–Banjaluka in Konjic–Jablanica. Osmi razred z veliko maturo pa sem končal v Kočevju, kamor so se preselili starši. Prejel sem gimnazijsko Prešernovo nagrado za literarno delo in razpravo *Tretja pot v socializem*. Sem poročen in oče dveh hčera. Stanujem v Ljubljani

V Beogradu sem med leti 1954–1957 obiskoval Vojaško akademijo Jugoslovanske ljudske armade in jo končal s prav dobrim uspehom, pehotno smer pa z odličnim, kot drugi v rangu. Poleg raznih tečajev (vojaške policije, varnosti, angleščine) sem od 1966–1968 končal Višjo vojaško akademijo, leta 1980 pa še Šolo ljudske obrambe, obe z odličnim uspehom. Služboval sem v garnizijah Bileća, Šibenik, Split, Pulj, Ljubljana in Bitola. Prvi dve leti sem bil vodni poveljnik v Šoli rezervnih častnikov v Bileći, nato pa poveljnik vojaške policije v Šibeniku in 12. Odreda JLA na Sinaju. Od

1962 do 1987 sem bil nepretrgoma v Varnostni službi JLA, zadnja tri leta tudi kot načelnik Oddelka vojaške varnosti 9. armade v Ljubljani.

Od 1987 sem bil na generalskem položaju, najprej kot načelnik Operativno-učnega oddelka 9. armade, zastopnik načelnika štaba 9. armade in glavni vodja Skupine za ukinitev 9. armade v Ljubljani. Izcipit za čin generalmajorja sem junija 1989 položil s prav dobrim uspehom, nakar sem bil premeščen v Bitolo, na položaj načelnika štaba in obenem namestnika poveljnika 41. korpusa. V čin generalmajorja sem bil povišan decembra 1989 po ukazu in s podpisom takratnega predsednika Predsedstva SFRJ dr. Janeza Drnovška. Septembra 1990 sem bil upokojen na lastno zahtevo in se vrnil k družini v Ljubljano

Sem nosilec šestih vojaških mirnodobnih odlikovanj, medalje miru UNEF in zvezne Plakete varnosti (za 25 let službovanja). Prejel sem tudi številna druga priznanja.

Med službovanjem, zlasti pa po upokojitvi, sem se intenzivno ukvarjal z vojaško publicistiko. Tako moja osebna bibliografija za obdobje 1968–2008 obsega 154 del, od tega: znanstveni članki – 5, strokovni članki – 34, poljudni članki – 14, objavljena strokovna prispevka na konferenci – 2, samostojni strokovni sestavek v monografski publikaciji – 1, geslo – sestavek v enciklopediji – 22, recenzije – 3, diskusijski prispevki – 48, intervjuji – 9, strokovne in druge monografije – 7, diplomska dela – 3, sekundarno avtorstvo – 5.

Naj omenim samo nekaj naslovov:

- *Uticaj doktrine sukoba niskog intenziteta na bojnu izgradnju JNA*, teoretična generalska naloga, srbsčina, Kočevje, 1989;
- *Sodobne vojaške doktrine – spopad nizke intenzivnosti*, članek, srbsčina, Vojno delo, Beograd, 1990;
- *Varnostna in obveščevalna zaščita pohoda 14. divizije NOV in PO Slovenije na Štajersko*, članek, Borec, Ljubljana, 1998;
- *Balkanski vojaški poligon*, monografija, Borec, Ljubljana, 1998;
- *Slovenska vojaška inteligenca – generali in admirali*, članek, Borec, Ljubljana, 2000;
- *Resnica o vlogi generalpolkovnika Arsa Jovanovića med bivanjem v GŠ NOV in PO Slovenije*, članek, Vojnozgodovinski zbornik, števil. 10, Logatec, 2002;
- *Brionski plenum in slovenski delež*, članek, Vojnozgodovinski zbornik, 11–12, 2003;
- *Zarote in atentati na Tita*, monografija, Grafis Trade, Grosuplje, 2004;
- *Brata Žemva – generala avstro-ogrske vojske*, feljton, Kranj, Gorenjski glas, 2004;
- *Slovenska vojaška inteligenca*, monografija, Grafis Trade, Grosuplje, 2005;
- *Slovenski četniki na Gorjancih*, članek, Rast, Novo mesto, 2005;
- *Plava garda – poveljnikovo zaupno poročilo*, monografija, Pro Andy, Maribor, 2006, dve izdaji, soavtor Slobodan Kljakić;
- *General Rudolf Maister in njegova sinova*, feljton, Nedeljski, Ljubljana, 2006;
- *Slovenački četnici*, monografija, Filip Višnjić, Beograd, 2006, v srbsčini, soavtor Slobodan Kljakić;
- *Štajerski četniki – nemški kolaboranti?*, članek, Nedeljski, Ljubljana, 2007;
- *Spopad nizke intenzivnosti – generalska naloga*, monografija, Pro Andy, Maribor, 2007;
- *Balkanski vojaški poligon*, 2. izdaja - elektronski vir, Pro-Andy Maribor, 2008.
- *Malgajevi vojni spomini 1914-1919*, monografija, Pro Andy, Maribor 2009.

Sem tudi pisec člankov za Enciklopedijo Slovenije. Leta 2002 sem uredil slovenski prevod knjige Slavke Becele Ranković z naslovom *Življenje z Leko*. Več let sem se ukvarjal tudi z genealogijo, sestavil vse družinske rodovnike, tudi genetskega.

Za leto 2011 pripravljam knjigo *Slovenski vojaški obveščevalci in protiobveščevalci*.

Mag. ŠTEINER Alojz, generalmajor SV, namestnik načelnika Generalštaba SV

Rojen je bil 22. junija 1957 v vasi Ptujška cesta pri Gornji Radgoni. Izhaja iz delavske družine. Otroška leta je preživel na Ptujški cesti in Janževem vrhu, kjer živijo starši. Osnovno šolo je na Kapeli končal z odličnim uspehom. Z enakim uspehom je nadaljeval šolanje na komercialni šoli Srednje ekonomske šole v Murski Soboti. Zatem je 1976 v Ljubljani končal FDV – smer obramboslovje. Je poročen in s soprogo Vlasto imata sina Sašota. Živi v Ljubljani.

V obdobju od marca 1977 do junija 1978 je z odličnim uspehom končal 54. razred PŠRO (pehotno šolo za rezervne častnike) v Bileci in po obveznem stažu v vojaški enoti povišan novembra 1978 v čin pehotnega podporočnika ter razporejen v rezervni sestav slovenske TO kot vodni poveljnik. Pritegnil ga je vojaški poklic.

Kot odličen rezervni častnik je bil 1979 sprejet v službo na OŠTO Gornja Radgona kot referent za operativno-učne zadeve, zatem pa je do 1990 služboval na PŠTO v Murski Soboti. Med osamosvojitveno vojno je 1991 opravljal dolžnost načelnika in obenem namestnika poveljnika 7. PŠTO Maribor in aktivno sodeloval v vodenju bojnih aktivnosti podrejenih štabov in enot TO. Septembra 1991 je postal major TO. Decembra 1992 je postavljen za poveljnika 7. PŠTO Maribor, pa je to dolžnost uspešno opravljal vse do julija 1994. Parca 1994 je bil povišan v čin polkovnika.

Zatem je bil premeščen v Generalštab SV, kjer je najprej opravljal dolžnost načelnika operativnega oddelka G–3 (1995–1996), svetovalca načelnika GŠ SV (1997–1998) in načelnika Oddelka za reorganizacijo SV (1998). Maja 1998 je bil povišan v čin brigadirja. Od maja 1998 do 2000 je bil namestnik poveljnika 3. Operativnega poveljstva v Celju, zatem pa se je znova vrnil v GŠ SV. Leta 2000 je končal šolanje po generalštabnem programu v Poveljniško-štabni šoli SV, občasno pa je predaval na FDV – smer obramboslovje. Od septembra 2001 do februarja 2004 je bil načelnik treh pomembnih sektorjev: J–5 (Sektor za vojaško politiko, integracijo in načrtovanje), J–3 (Sektor za operativne zadeve) in J–4 (Sektor za uporabno logistiko).

V obdobju 2004–2005 je v ZDA končal podiplomski študij na National Defence University v Washington, magistriral pa je na Industrial College of the Armed Forces.

Od junija 2005 do februarja 2006 je opravljal dolžnost namestnika poveljnika v Poveljstvu sil SV in direktorja štaba v Generalštabu Slovenske vojske. Novembra 2006 je povišan v čin generalmajorja in decembra istega leta postavljen na dolžnost namestnika načelnika Generalštaba Slovenske vojske.

Prejel je številna odlikovanja in priznanja, med drugim: znak Obranili domovino (1991), zlato medaljo generala Maistra z meči (1992), bojni znak Gornja Radgona (1992), znak MSNZ (1992), red generala Maistra z meči 3. stopnje (1993), bronasto medaljo Slovenske vojske (1995), srebrno medaljo Slovenske vojske (1998), znak 20 let službe v SV (1999), spominski bojni znak ob 10. obletnici vojne za Slovenijo (2001), bronasto medaljo generala Maistra (2003), spominski znak Radenci (2006), zlato priznanje Načelnika Generalštaba (2006) in zlato medaljo Slovenske vojske (2006).

Osebna bibliografija za obdobje 1990–2008 obsega 38 raznovrstnih del, in to: strokovni članki – 8, poljudna članka – 2, objavljeni znanstveni prispevek na konferenci – 1, objavljeni strokovni

prispevki na konferencah – 3, samostojna znanstvena sestavka v monografski publikaciji – 2, samostojna strokovna sestavka v monografski publikaciji – 2, intervjuji – 6, strokovna monografija – 1, diplomsko delo – 1, končni poročili o rezultatih raziskav – 2, druga monografija – 1, predavanji na tujih univerzah – 2, prispevki na konferencah brez ponatisa – 3, urednik – 3, mentor- 1, recenzent – 1.

Glavna dela po letih objave so:

- *Analiza procesa vodenja in poveljevanja teritorialne obrambe na ravni občine* : diplomska naloga, Murska Sobota, 1990, 116 str.
- *Proces vojaškega vodenja v teoriji in praksi*, urednik priročnika v Centru vojaških šol Ministrstva za obrambo, Poveljniško štabna šola, Poljče, 1995
- *Prenos obveščevalne priprave bojišča v delo poveljstev Slovenske vojske in njena geoinformacijska podpora*, *Vojstvo* št. 7, Ljubljana, 2000
- *Preoblikovanje strukture sil Slovenske vojske* : (študija primera) : zaključna naloga na generaštabnem tečaju, Poljče, 2000
- *Pravila štabnega dela*, koavtor strokovne monografije, Center vojaških šol, Ljubljana, 2000
- *Preoblikovanje Slovenske vojske - sedANJI izziv za prihodnost = Die Reform der Slowenischen Armee - aktuelle Herausforderungen für die Zukunft*, Ljubljana, 2001
- *Priprave na vojno 1991 v štabih za TO v Vzhodnoštajerski pokrajini*, *Vojaška zgodovina*, št. 1, Ljubljana, 2001
- *Značilnosti bojnega delovanja TO v Vzhodnoštajerski pokrajini v vojni leta 1991*, *Vojaška zgodovina*, št. 2, Ljubljana, 2001
- *Študija o možnostih prehoda na poklicno popolnjevanje vojske v Republiki Sloveniji.*, koavtor, Ljubljana: Ministrstvo za obrambo, 2001
- *Oblikovanje reakcijskih sil v Slovenski vojski – poskus postavitve izhodišč*, *Bilten Slovenska vojska*, št. 1, Ljubljana, 2001
- *Projektiranje preoblikovanja strukture sil vojske*, *Bilten Slovenska vojska*, št. 1, Ljubljana, 2002
- *Osredotočena logistika : preoblikovanje vojaške logistike v Slovenski vojski*, *Revija obramba*, št. 36, Ljubljana, 2003
- *Military logistics restructuring in full swing*, *Slovenian news*, Tiskana edicija št. 30, Ljubljana, 2003
- *Military logistics restructuring in full swing*, *Slovenian news*, Spletna izdaja <http://slonews.sta.si>., Ljubljana, 2003
- *Slovenske obrambne sile in glavne značilnosti v slovenski osamosvojitveni vojni*, *Vojaška zgodovina*, št. 2, Ljubljana, 2004
- *Industry study, Strategic materials : final report*, Washington, 2005 (magisterij)
- FURLAN, Branimir, PETELIN, Darko, *Vojaška doktrina*, recenzent, Ljubljana, 2006
- *The command and staff school*, v ediciji *Slovenian Armed Forces in the service of Slovenia*, Ljubljana, 2006
- *Poveljniško-štabna šola*, v ediciji *Slovenska vojska v službi domovine*, Ljubljana, 2007
- *Transformation*, predavanje na National Defense University, Washington, 19. 4. 2007.
- *Adriatic sea : close gate or open door*, *International Conference on the Mediterranean Region*, Security, stability and cooperation in the Mediterranean Region, Centre for Defence Higher Studies, Rim, 2007
- *Capability building as a tool for transformation* : predavanje na Chiefs of Transformation Conference, Norfolk, 11. 12. 2007
- *Vojaška služba v tujini*, *Slovenska vojska*, št. 10, Ljubljana, 2008
- *Mednarodno okolje zahteva usposobljen vojaški kader*, intervju, *Slovenska vojska* št. 10, Ljubljana, 2008
- *Future strategic environment : a clear view or an unknown fog*, predavanje na European Security and Defence College, Brdo pri Kranju, 8. 4. 2008

- *Slovenian experiences and challenges in the capabilities development*, predavanje na seminarju *The role and position of small countries in the development of EU military capabilities*, Šmarješke Toplice, 19. 5. 2008

Upam si napovedati: bodoči načelnik GŠ SV bo toti Prlek!

Pripomba: Članek je bil poslan za objavo v št. 1-2/2008, ki pa je izšla šele septembra 2010. Zato je potrebno nekaj popravkov, in sicer:

- vseh slovenskih generalov in admiralov je trenutno 307;
- generalmajor Alojz Šteiner je bil imenovan za načelnika GŠ SV maja 2009;
- brigadir Alan Geder je bil povišan v čin generalmajorja maja 2010 in julija 2010 imenovan za namestnika načelnika GŠ SV.